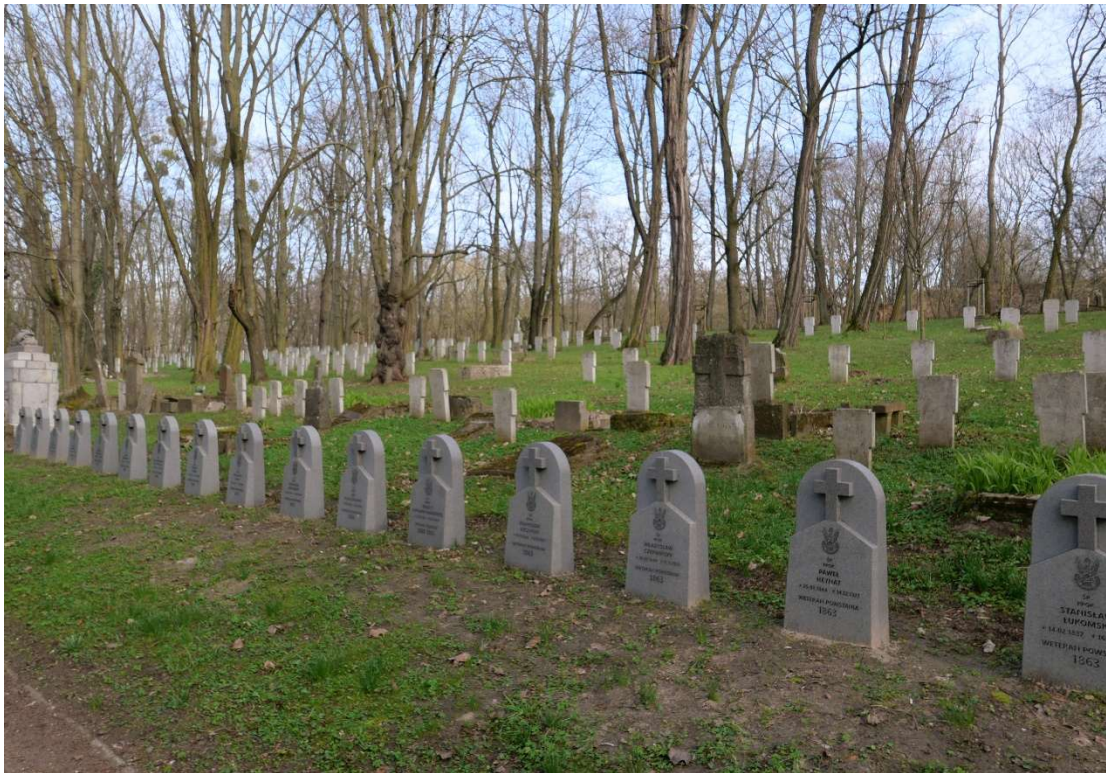

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

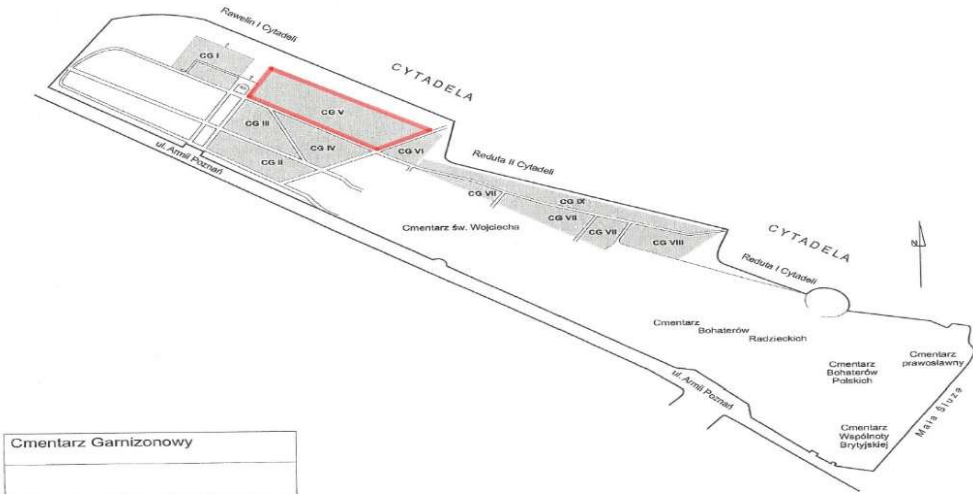
Gmina: POZNAŃ

Nr ewidencyjny: 3064011_88

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość
KWATERA WOJSKOWA	CMENTARZ GARNIZONOWY POZNAŃ - CYTADELA KWATERA V		POZNAŃ
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	wojna polsko - bolszewicka	

Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / MIASTO POZNAŃ / POZNAŃ
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ GARNIZONOWY, Park Cytadela, al. Armii Poznań.
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Miasto Poznań i Skarb Państwa 306401_1.0051.AR_01.1/18
Kwatera, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Północno – zachodnia część cmentarzy na stokach poznańskiej Cytadeli GPS: 52°25'15.2"N 16°55'35.5"E / 52.420889, 16.926528
Podstawowa informacja o pochowanych	WOJNA POLSKO - BOLSZEWICKA
Datowanie	Najstarsze pochówki w kwaterze pochodzą z okresu wojny 1920 r.
Forma ochrony	GROBY WOJENNE WPISY DO REJ. ZABYTEKÓW nr rej. A 006, 559/WLKP/A
Wymiary (szer., głęb., wys.)	-
Material	Granit, lastrico, beton, piaskowiec.

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje
		W obrębie kwatery zlokalizowano groby niejednorodne jeżeli chodzi o kształt i budulec. Największą liczbę mogił stanowią te oznaczone lastricowymi krzyżami wskazujące na pochówki w większości wojenne. Co do zasady na lastricowych krzyżach umieszczona jest inskrypcja ryta rozmieszczona w następującej kolejności patrząc od góry. <ikonografia orła> / <stopień wojskowy> / <imię i nazwisko> / <data urodzenia> <data zgonu> / <numer grobu>. Poza wspomnianymi wyżej grobami, wiele mogił oznaczonych jest różnej wielkości betonowymi krawężnikami, kamiennymi stelami lub płytami. Na szczególną uwagę ze względów architektonicznych zasługuje miejsce spoczynku Czesława Pobóg – Malinowskiego. Monument złożony jest z kamiennych bloków, prowadzą do niego szerokie schody. W centralnej części grobu widnieje rzeźba żołnierza ułożonego w pozycji leżącej - przytulającego sztandar. Po obu stronach grobu Pobóg – Malinowskiego rozmieszczone są groby weteranów powstania styczniowego, które zostały poddane całkowitej wymianie w 2024 r. Niestety na wielu grobach inskrypcje są niepełne lub niepoprawne. Załącznik nr 1 do niniejszej karty zawiera spis osób pochowanych w kwaterze. Jest on uzupełniony - w miarę możliwości - o dane z materiałów archiwalnych czyniąc je bardziej wiarygodnymi. Szczegółowy plan kwatery znajduje się na stronie 3 karty.
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
W styczniu 2024 r. poznański oddział IPN odsłonił nowe groby weteranów powstania styczniowego.	W. Olszewski, <i>Cmentarze na stokach poznańskiej Cytadeli</i> , Poznań 2008.	W kwaterze zlokalizowanych jest 348 mogił z tego 183 spełniających kryteria ustawy o grobach i cmentarzach wojennych. Kwatera jest miejscem spoczynku m. in. ofiar wojny polsko – bolszewickiej, weteranów powstania styczniowego, oficerów Wojska Polskiego. Załącznik do niniejszej karty zawiera wykaz osób spoczywających w kwaterze. Szkielec spisu sporządzony został na podstawie publikacji <i>Cmentarze na stokach poznańskiej Cytadeli</i>. Wszystkie możliwe dane osobowe i opisowe zostały poprawione i uzupełnione zgodnie z danymi zawartymi w Aneksie nr 2 do publikacji <i>Za Boga i Ojczyznę. Przewodnik po miejscach spoczynku Wielkopolan poległych w latach 1918-1921</i>. Aneks nr 2 – to wykaz osób poległych i zmarłych w latach 1918-1921 sporządzony na podstawie wyciągów z aktów zgonu Urzędów Stanu Cywilnego [obszar Wielkopolski]. Źródłem pomocniczym w analizie danych była <i>Kartoteka ewidencji ludności 1870-1931</i> [http://e-kartoteka.net/pl/]. Wszelkie inne materiały, które wykorzystane zostały do przygotowania wykazu zamieszczone są w kolumnie „źródła”. Informacje dodatkowe oraz wątpliwości zawarte są w przypisach.
	Załączniki	
	Załącznik nr 1 – wykaz pochowanych.	
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	Bartosz Biegała, 04.03.2024 r.	

